

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Din nevoile noastre.

— Articol din afară. —

Multe sunt nevoile neamului nostru românesc. Unele ni-le cauzează străinii, cari de veacuri ne consideră de materie bună de exploatat, și ființe bune de slujit. Multe nevoi ni le cauzăm noi de noi, și încă într'o măsură cu mult mai mare decum am crede!

Pentru a putea afla nevoile ce ni-le cauzăm noi înșine, și isoarele lor, e de lipsă să ne cunoaștem mai nainte de toate intelectualii, așa numita inteligență, cari sunt conducătorii noștri firești.

Intelectualii noștri să pot împărți, după activitatea lor în agrul național, în patru clase:

În *clasa primă* au loc acei intelectuali, cari întru atâta își iubesc neamul — națiunea în totalitatea sa, — încât pentru singuraticii ei membri, nu le mai rămâne un leac de iubire și milă. Acest soi de intelectuali bat toba cea mare pe la toate adunările, și își fac reclame pe toate căile și cu ori ce ocaziune. De aci, soiul acest de intelectuali, are mare resunet în depărtare. În nemijlocita lor apropiere sunt înse urgisiți de toți, căci despoie fără cruțare, când li-se dă privilegiu, și pe cei mai mari binevoitori ai lor.

În *clasa a doua* au loc acei intelectuali, cari iubesc mai pe sus de toate pe singuraticii membrii ai națiunii lor. Pentru neam — națiune — în totalitatea ei, — nu au nici un leac de iubire. Pentru ei avântul național e o noțiune necunoscută. Acest soi de intelectuali au de comun mare trecere în apropiere — căci pururea au în ajutor singuraticilor cei încunțați. Din aceștia ies așa numiții renegeți, cari de multeori prin acea, că desprețuiesc lupta națională — ajung la deregătorii înalte și în atingere in-

mediată cu detentorii puterii publice, dela cari sunt în stare să stoarcă mai mari sau mai mici favoruri singuraticilor prietini și cunoscuți.

În *clasa a treia* să pot pune acei intelectuali, cari *serveșc și cauza națiunii și cauza singuraticilor cu inima curată și fără interes privat*. De comun acest soi de intelectuali sunt și trăiesc între condițiuni tare modeste și trec din viață săraci. Adese se întâmplă, că sunt cu premeditare zdrobiți de ceice iubesc reclamele bătându-și piepturile în adunările publice.

În *clasa a patra* să pot număra acei intelectuali, cari sunt indiferenți atât față cu cauza comună națională, cât și față cu singuraticii membrii ai neamului românesc. Trăiesc numai pentru sine. La adunări și afacerile publice ieu parte numai din curiozitate. Orice hotărire și orice mișcare românească îi află și-i lasă rece. La soiul acesta de intelectuali — fie în cât de bună poziție materială — nu poți găsi nici măcar un ziar românesc. Pentru ei nu există școală românească, nici chestie națională română.

La aceste patru clase, s'ar mai putea adauge încă un soi de intelectuali, cari se retrag din lupta vieții zdrobiți sufletește de chiar semenii lor. Acestia contemplează desvoltarea lucrurilor și meditează asupra trecutului luptelor naționale.

Și acum, dacă fiecare cugetător va cerca în jurul său, va putea stători cu ușurătate selecțiunea de mai sus, dar totodată va afla și cauza adevărată a neînțelegerilor și frământărilor dintre noi.

Și ușor va pricepe, că neînțelegerile și frământările sociale sunt mai acute în acel loc, sau ținut, unde s'au încuibat mai tare, acei intelectuali români cari sunt numărați în *clasa primă*. Selecțiunea aceasta este un sbiciu alui Dumnezeu pentru națiunea noastră. Una dintre nevoile noastre

mai periculoasă, ce dacă s'ar putea stânga cu desăvârșire ca să poată fi ori care intelectual conziderat și judecat, ca ținător de *clasa a treia* — ar fi cea mai mare binecuvântare pentru neam, și sute de nevoi sociale nu s'ar mai nici pomeni între noi!

Un preot.

Limba românească în școlile din Basarabia. „Glasul Basarabiei” publică sub titlul „Altă veste de mare bucurie” articolul următor:

Decamdată numai ocârmuirea duhovnicească a înțeles, că Moldovenii, cari se învață în școlile începătoare pe limba rusească, nu învață decât câteva cuvinte mai întrebuintate, iar după o scurtă vreme și pe acelea le uită. Cei cari le învață pe rușește nu se deșteaptă cu nimica, dar învățătura despre credința și sfânta istorie, lor le rămân necunoscute. Lucrul acesta a pus pe gânduri pe cinstiții părinți și ei, după oareșcare chibzuire, în adunarea lor cea de pe urmă au venit la acea unire, că moldovenii puțin știu adevărurile legii, numai pentru aceea, că în școală pe dânșii li învață în limba străină. Rugăciunile și legea lui Dumnezeu ei le învață pe de rost, neînțelegând adeseori nimic din celece învață. Asta este și pricina, că ei cu așa avânt s'au aruncat în brațele lui Inocenție, care lor toate le spunea moldovenește. Pentru atâta, sfatul școlar eparhial din Chișinău a hotărît, ca în școlile bisericești de popor, unde se învață copiii Moldovenilor legea lui Dumnezeu, să se învețe pe limba moldovenească, nu în toate clasele dar în curgerea celor dintâi doi ani și apoi pe cea rusească. Așiderea și la celelalte învățături să se întrebuinteze pe lângă rusească și limba moldovenească. Hotărîrea este întărită de preasfințitii Gabriel și Serafim.

Congresul învățătorilor sași.

Citim în „Solia Satelor”: în zilele de 18—20 August s'a ținut în Zeiden, comună săsească din Țara Bârsii, congresul învățătorilor sași din Ardeal! Acesta era al 14-lea congres al învățătorilor sași, și a decurs neoprit de ministru, neimpiedecat de poliție, în cea mai frumoasă rânduială. S'au ținut prelegeri, dascăli și preoți, au prânzit împreună, au toastat, au cântat, s'au împrietinit, au văzut teatru, au ascultat concerte, ba au dansat chiar! Și în urmă au hotărît, că pe anul

viitor să-și țină un nou congres în Sebeșul-săses!

Așa-s Sașii! Oare ei și acum au privilegiile regelui Andrei, sau noi nu mai avem nici un drept? S'au doar Țara Bărsii, unde s'au ținut acest congres frumos nu e în Ungaria? Sunt alte legi pe acolo, ori alți Miniștri? ori ce e, dacă unora le este iertat să ție congres învățătoresc, iar altora nu? Să ne explice suratele „Ujság“ din Cluj și „P. Hir.“, cari să laudă — fără rușine, — că ele au făcut de s'a oprit congresul învățătorilor români! Să ne explice aceasta! Ce taină este aceasta, că Sașilor le este iertat ceea ce Românilor le este oprit. Cum de stăpânirea pentru unii e mămă, pentru alții ciură?

Pierderile în cele două răboaie balcanice. Berlin, 13. — Un general prusiac publică într-o revistă o statistică asupra victimelor războiului Balcanic.

Astfel Turcia a avut în total 15.000 morți, răniți sau dispăruți, — Serbia 73.000, Grecia 48.000 și Muntenegru 12.000.

Bulgaria în primul război balcanic a avut 73.000 morți, iar în al doilea un sfert din bărbații purtători de arme.

În total statele balcanice în ambele războaie au avut 426.000 morți, răniți sau dispăruți.

Generalul prusian spune, că România și Austria în cursul mobilizării au avut mai multe sute de morți.

Din problemele sinodului arhidiecezan.

(articol final.)

VII. Lăfșirea Baptismului.

În articolul „O adevărată primejdie“ publicat în coloanele „Unirii“ în săptămâ-

nile trecute — s'a arătat primejdia, ce amenință biserica și neamul nostru prin lăfșirea baptismului. Da, zic și eu, e adevărată primejdie, asta o știm bine toți aceia cari trăim în apropierea cuiburilor baptismului și cari avem de lucru cu ei. Baptiștii fac propagandă intențivă și când gândești că lăfșirea stagnează, te trezești că ici-colo se mai „botează“ câți-va. Mijloacele de propagandă ale lor sunt de fapt atrăgătoare pentru poporul de rând și e mai presus de orice îndoială, că cei trecuți la bapțiști nu se mai întorc nici-odată, sunt pierduți pentru totdeauna! Natural, că noi nu putem să stăm cu mâinile în sin în fața acestei mari primejdii, nici să fim fataliști — cum propun unii, ci trebuie să ne gândim la mijloacele de apărare, neuitând, că divinul nostru Mântuitor promițându-ne azistința perpetuă în acelaș timp ne-a poruncit să luptăm, să învățăm, să ne facem datorința!

Mijloacele de luptă contra bapțiștilor sunt: directe și indirecte.

Mijloacele directe sunt: predicile contra sectei bapțiștilor și apărarea contra atacurilor lor. Pentru a putea împlini aceste trebue să ne dăm seamă înse de un lucru și anume: că bapțiștii nu numai că își bazează învățăturile lor greșite pe Sf. Scriptură, ci înșiși sunt mari cunoscători ai Sf. Scripturi. Cunoștința sf. scripturi din partea preoțimei noastre e așadar prima condiție a luptei contra bapțiștilor. De unde vom cunoaște noi Sf. scriptură, când nu o avem? Informațiile ce s'au dat dela Blaj înse privitor la stadiul în care se află tipărirea Bibliei ne umplu de mare mângâiere și bucurie, așa încât în punctul acesta putem socoti chestia tranșată. Nu de mult s'a sulevat o idee foarte bună în coloanele Unirii, aceea de a citi în sf. biserică părți din sf. scriptură împreună cu exegeza lor. Sinodul arhidiecezan

așadar ar putea să ia dispoziții și la acest obiect, prevăzând anumite zile în cari să se citească părți din Sf. scriptură în biserică, sau școală. Apoi bine înțeles ediția poporală a Bibliei e așiderea necesitate de prima ordine.

Adevărata luptă contra baptismului va fi a viitorului. Peste 10—20 de ani ori poate și mai curând, atunci va fi lupta cea inversunată. Da, atunci, când baptismul se va încuibă pretutindeni, când nu va fi nici un ținut fără bapțiștii lui. De aceea va fi lipsă să se pună în Seminar un deosebit pond pe studiul Sf. scripturi. Afară de studiul biblic care se propune în decurs de 4 semestre, orele de *lectură pie*, ar trebui jertfite sf. scripturi. Și încă așa, că pătrărul de oră care zilnic e prescriș pentru lectură pie să se îndoiască sau întreiască, citindu-se în acelaș timp și exegeza textului. În forma asta în decursul celor 4 ani de teologie fiecare cleric ar putea cunoaște întreg textul și exegeza sf. scripturi. La examenele din studiul biblic apoi fie-care cleric să fie examinat din întreg textul biblic parcurs, indiferent că oare acesta s'a propus ori nu în decursul orelor de studiu. Această învoire ar fi de foarte mare folos, pentru-că e îndeobște știut, că clericii acele locuri ale sf. scripturi le cunosc mai bine, cu cari s'au ocupat în Seminar. Apoi obligamentul de a citi sf. scriptură să nu înceteze cu eșirea din Seminar, ci să rămână și pe mai departe, iar la examenele prosinodale examinării să fie iarăș cu deosebită considerare la studiul sf. scripturi silindu-se a se convinge despre cunoștința sf. scripturi a preotului ce se supune examenului. Da, da, fraților, preotul care nu cunoaște Sf. scriptură, nu poate susține discuția cu bapțiștii — acesta e lucru constatat — ci e expus de multe ori pericolului de a se blama. Cu totul altcum

FOIȚA.

Emiliu Viciu.

— Pedagogul și opera sa. —

Omul.

Rar profesor și superior care să fie avut atâta autoritate înaintea elevilor ca răposatul profesor al liceului și rector al internatului Vancean de băieți din Blaj: Emiliu Viciu.

O privire, un gest, o vorbă din partea lui era de ajuns ca să impună disciplina și ordinea cea mai desăvârșită și celor mai neastâmpărați băieți. Muștrări, amenințări, pedepse mai mari, — dacă trebuia să aplice și de acestea în cazuri mai grave — le aplica astfel, încât acelea își ajungeau totdeauna scopul, restabilind complect echilibrul sufletesc al micilor delincvenți.

Noi băieții îl porecleam „Papa“ pentru absoluta autoritate ce simțeam că o avea asupra noastră.

Chiar și mai târziu la universitate, când am avut multe ocazii de-a ne convinge despre autoritatea și respectul necondiționat ce și-l inspiră oamenii cu o disciplină sufletească deosebită, ne gândeam cu cea mai

perfectă stimă la profesorul și superiorul nostru din Blaj.

De unde însă atâta autoritate la un om de-o constituție fizică extraordinar de debilă, cum a fost Emiliu Viciu? De unde puterea lui de-a muia și modela inimile elevilor după rezoanele superioare ale educației încredințate lui ca profesor și îndeosebi ca rector al „Seminarului junimii române gr. cat. studioase“ din Blaj?

Din două izvoare foarte firești: din știința și din caracterul său întreg, întemeiat pe o rară religiozitate.

Din știința lui exactă de matematician, care nu da greș niciodată. Nu știam — și nu știam toți școlarii laolaltă — să fie fost caz, când Emiliu Viciu să se fi încurcat sau zăpăcit vreodată la vreo problemă de matematică sau de fizică. Și, Doamne, ușor te mai zăpăcești, când ai 18—20 de ore la săptămână, cum au profesorii noștri dela școlile secundare, și ușor te mai judecă școlarii din acest punct de vedere.

Autoritatea lui sporea, când ne încredințam la felurite prilejuri, că el avea aceleași cunoștințe minuțioase și exacte și în alte domenii. Dacă substituia vre-un coleg absent, nu înlocuia niciodată studiul respectivului profesor cu vreun studiu de-al său, — lucru care iarăș mult cumpănește înaintea școlarii!

Ci decât știința, neasămănat mai mult

respect ne insufla caracterul său integru și consecvent.

El nu știa ce sunt „favoriții“ (lucru foarte important pentru oricine se ocupă cu educațiunea!). El nu prefera pe unii (pe cei mai buni) față de alții (cei mai slabi), și era totdeauna judecătorul drept și nepreocupat al tuturor, dar mai ales al băieților deștepți și ștregari. Astfel ca să amintesc un singur caz: Într-o geroasă Duminică de iarnă trei seminariști îl rugară pe dânsul, ca rector, să le permită a asculta s. liturgie în capela Seminarului, ca să nu degere în biserică catedrală, — ceea ce le-a și permis firește, având seminariștii aceștia încălțăminte slabe. Trecând însă băieții palanul și ducându-se fără nici o permisiune în sala de gimnastică ca să se joace, i-a pedepsit în mod exemplar: Pe școlarul cel mai bun, care și pe deasupra se vedea că i-a condus la rele și pe ceilalți, l-a pedepsit cu un carcer de douăori mai mare ca pe ceilalți, deși aceștia nu au mărturisit, că ar fi fost seduși de cel dintâiu.

Această iubire de dreptate a lui de o parte, și respectul nostru necondiționat față de dânsul de altă parte, erau cari imprumutau figurii sale nimbul acelei autorități mari, de care se bucura el înaintea noastră.

Nu e de mirat deci, că un bărbat ca astfel de calități avea o covârșitoare influență asupra formării viitoarelor suflete prin pilda sa hotărâtoare. Căci el nu pretindea nimic

stă însă treaba când e vorbă de un preot cunosător al Sf. scripturi. Predicile contra baptiștilor trebuie să fie mult sprijinite cu texte din Sf. scriptură, cum e și frumoasa lucrare a părintelui Dr. Brânzeu dela Vulcan.

Mijlocul indirect de luptă principal e apoi: reînnoirea noastră în Isus Hristos! Cine nu știe, că cele mai puternice arme ale baptiștilor sunt descrierile exagerate ale scăderilor noastre, ale preoților? Baptiștii mai întâi se silesc să clătine, să nimicească credința omului în preotul său, de aici încolo apoi lucrul li-e ușor. Mai întâi se silesc să arete că preotul însuși nu crede ceea-ce învăță pe alții, ci e mercenar, slujbaş ordinar, care face ce face și cum face pentru-că din asta trăiește. De multe-ori acest scop vai, și-l ajung cu mare ușurință!.. Și-l ajung nu numai în locurile acele, unde purtarea preotului lasă de dorit, ci și acolo, unde purtarea preotului e neescepționabilă. În astfel de cazuri se provoacă la preoții din satele vecine, iar pe preotul locului îl acuză de fariseism. E adevărat însă că în cazul din urmă baptiștii întinpină greutăți enorme.

Iată, de ce se impune reînnoirea noastră în Hristos! Cel dintâi mijloc al reînnoirii e rugăciunea. Sinodul I. provincial înculcă preoților citirea laudelor canonice. Sinodul arhidiecezan n'ar putea oare să o demânde aceasta? E adevărat, că serviciul laudelor canonice la noi e foarte lung — potrivit pentru mănăstiri și nepotrivit pentru preoții căsătoriți, ocupați în cea mai mare parte cu economia — dela sate. Un serviciu al laudelor canonice prescurtat în mod rațional — de ce să nu poată fi potrivit? Da, rugăciunea ne ferește de păcate și ne împintea mereu la împlinirea datoriștelor!

Al doilea mijloc al reînnoirii generale e apoi curățirea buruienilor, a abuzurilor

cari de fapt sunt încuibate între noi. Așa sunt abuzurile ce se fac cu „pravila“. Da, azi, în veacul al XX-lea mai sunt încă prăvilari și încă nu numai între preoții cei mai bătrâni și nu numai între neuniți — ci între preoții ambelor confesiuni deopotrivă!

Sinodul va trebui să ia măsurile necesare față de acești adevărați șarlatani, cari se folosesc de sfântul patrafir pentru a compromite întreg statul preoțesc. Sunt mai departe abuzurile cari se fac cu spovedania. Sunt între noi preoți lacomi, cari drept canon dau penitenților să-și facă slujbe, așadar în favorul buzunarului lor. Și alte multe abuzuri, cu sf. maslu bunăoară și altele, compromit întreagă preoțimea și mână deadreptul apa pe moara baptiștilor.

Tot ca mijloc de apărare față de lățirea baptismului e și mișcarea antialcoolică, lupta preoțimei contra alcoolismului, despre care luse vom vorbi cu altă ocaziune.

(s. p.)

Correspondențe.

Sfințire de biserică.

Giurgiu, August 1913.

În mijlocul nesfârșitelor greutăți și sicone, cari întinpină în variante surprinzătoare, aproape la tot pasul, mica turmă din protopopiatul Giurgului, e o adevărată bucurie, dacă din când în când se mai pot semnala și din acest colțșor atât de expus unele progrese mai marcante realizate fie pe teren bisericesc fie pe cel școlastic.

Un astfel de eveniment fericit din timpul mai nou este și edificarea bisericii din piatră din parohia Dămuc, a cărei binecuvântare s'a săvârșit în 19 a. l. c. prin

delegatul Arhiepiscopesc Vasile Urzică adm. protopopesc cu azistința preoților: Demetriu Drăgan paroh local și Augustin Podoabă preot în Bicz.

După datele din șematismul anului 1911, parohia Dămuc (com. Ciuc) numără 1728 suflete, situată fiind în partea ostieșă (la punctul extrem) a protopopiatului chiar în granița României, și carea împreună cu Telecul, Valeajidanului și Biczul, formează comuna politică Bicz cu pasul de acelaș nume. Se estinde pe un teritor de cel puțin 14 km. dealungul văii Dămuului, adăpostit la est, sud și vest de un șireag de munți bătrâni. Locuitorii sunt aproape toți români gr. cat. și se ocupă cu creșterea vitelor și agricultura. Portul, limba și obiceiurile stau până astăzi intacte, în timpul mai nou însă statul a ridicat și aici o școală pentru încheierea ideii de stat.

De notat este faptul, că în cele 9 parohii gr. cat. din acest protopopiat cu cel puțin 85% români curați din totalitatea locuitorilor, confesiunea abea are 9 școli pe când statul întreține 15, toate ridicate numai acuma în timpul mai nou. Altele vre-o 7, tot pentru luminarea românilor din săcuime urmează să fie deschise în cel mai apropiat viitor. Visteria statului deci stă deschisă și pentru fericirea bieților români din acest protopopiat, pe cari azi mâne îi așteaptă soarta celor 7000 înghițiți deja de molobul Hajdudorogului. Cel puțin hiperzălul notarilor și a șefilor dela comitat dau de bănuț așa ceva, și care fapt ar fi binevăzut poate chiar și din partea iubitorilor de Hristos și de deaproapele, frații preoți romano cat. din acest ținut.

Dămuțul are școală confesională proprie cu un singur învățător, biserica însă care a fost edificată în 1847, în 18 Ianuarie 1911 a ars fără să se fi putut erua cauza

dela elevi, ceea ce nu le-ar fi arătat mai întâi el cu pilda sa. Și apoi se știe, că în educație — ca și airea în viață — pilda e totul. Ea este singura școală, în care putem învăța. În deosebi tinerimea. Cât de primitoare este ea de pilde bune, când i-se dau asemenea pilde!

Mai pe sus de toate era însă religiozitatea lui adâncă, — religiozitate, de a cărei mari binefaceri știa să facă părtași și pe elevii săi, atât ca rector al internatului de băieți prin „exhortațiunile“ ce le ținea în presara tuturor Duminecelor și sărbătorilor de peste an, cât și ca profesor al liceului prin prelegerile sale.

Rețin următorul moment dela una din prelegerile sale de fizică:

Amintind odată despre, „meteorograful“ celebrului iezuit italian Angelo Secchi, care a câștigat, precum se știe, cu acest aparat premiul cel mai mare la expoziția universală din Paris (în 1867), ni l-a descris mai întâi spunându-ne că aparatul acesta înregistrează toți factorii atmosferici (presiunea aerului, temperatura, direcția și puterea vânturilor, umezeala aerului și cantitatea de ploaie) și că acest minunat aparat suplinește ce observatorii¹⁾, apoi ne-a comunicat această anecdotă: Fiind întrebat construc-

rul acestui aparat (iezuitul Angelo Secchi) de un amic al său necredincios, că cine a făcut acest aparat, — iezuitul a răspuns, că el s'a făcut dela sine, începând să-i expună teoriile materialiste pe cari le profesa amicului său necredincios. Acesta însă, firește, nu s'a lăsat îmbătat de vorbe fără rost în cazul de față, ci stăruia tot mai mult să-i spună: cine a făcut aparatul? — Vedeți, reflecta după acestea profesorul Emiliu Viciu, cea dintâi întrebare ce se ivește în mintea omenească și numai la privirea unui simplu aparat nou, cum a fost și „meteorograful“ lui Secchi, este cine l-a făcut? Cum ar putea deci să nu se întrebe tot asemenea, când e vorba de contemplarea aparatului neasămănat mai minunat al universului întreg? Și cum ar putea să se mulțumească mintea omenească cu niște biețe îngăimări materialiste despre originea lumii, cu excluderea Creatorului, când necredinciosul amic a lui Secchi n'a admis o asemenea ipoteză nici în cazul unui simplu „meteorograf“.

Așa știa să ridice Emiliu Viciu pe elevii săi „peste corpurile cerești“ și „peste numerii infinitezimale“ la cunoașterea și iubirea cea de fără margini a Cereșului Părinte, — precum a încrestat cu prilejul morții sale unul din foștii săi elevi¹⁾.

Dar și în privința aceasta exemplul

vieții sale religioase avea o însemnătate cu mult mai hotărtoare.

În orice vreme îl cercetai, totdeauna îl găseai în cea mai deplină concentrare sufletească: în rugăciune sau meditațiune sfântă. Bag sama pentru aceea și prindea cuvântul lui mai mult decât al altor preoți. Nu știu cum, dar eu unul numai când îl urmăream pe el celebrând sf. liturghie, numai când îl observam pe el stând și purtându-se prin biserică, — numai atunci îmi dădeam perfect sama despre adevărătatea credinței noastre, numai atunci întrezăream marile realități ultra-pământene pe cari le acopere vâlul mistic al credinței. A fost, cred eu, cea mai rară fericire a-l fi putut cunoaște pe Emiliu Viciu în intimitatea sufletului său de o extra-ordinară religiozitate. Și când era greu bolnav, de nu se mai putea mișca însuș, lăsa să fie dus pe un scaun cu roțițe în capelă, ca să poată azista cu toate acestea la sf. liturghie!

De altfel o impresiune directă despre adâncă lui religiozitate va primi cititorul și în decursul analizei noastre de mai la vale a studiului său: „Chestiunea educațiunii“, — studiu, în care toate sunt privite în lumina veciniei (sub specie aeternitatis), toate sunt judecate din punctul de vedere al adevărurilor religioase absolute.

De sine se înțelege deci, că data în-doiiala sau necredința își arătau uneori hă-

¹⁾ Mai multe în articolul lui Pohle despre Secchi din Wetzter-Welte's Kirchen-Lexikon.

¹⁾ Vezi „Cultura Creștină“ Blaj, 1912 pp. 442—443.

incendiului. Intre cele mai grele împrejurări a trebuit deci să se zidească o nouă biserică. Astfel după multă stăruință din partea parohului local, în 3 Iunie 1912 s'a putut pune piatra fundamentală. Lucrările au costat 20.593 cor. 81 fl. În 27 Iuliu anul curent s'a făcut colaudarea, după care a urmat în 19 August anul curent binecuvântarea acestei preafrumoasă biserici zidită în stil român.

Binecuvântarea sa făcut în prezența a cel puțin 2000 credincioși români. Era mare numărul celor din comunele învecinate. Cei din parohia Biczaz au venit în procesiune sub conducerea preotului Augustin Podoabă în număr de peste 500.

După săvârșirea binecuvântării s'a celebrat prima liturghie în noua biserică, la finea căreia, în cadrele unei predici mișcătoare, delegatul arhiepiscopesc, după ce citește rezoluțiune Conzistorială nr 4900 prin care se imploară darul ceresc asupra tuturor binevoitorilor cari au contribuit la zidirea acelei biserici exprimându-se înalta și părințeasca dorință, ca noua biserică să fie un local și izvor de pace și binecuvântare pentru parohia Dămucului, în numele Excelenței Sale Preasfințitului Arhiepiscop și Metropolit predă biserica destinațiunii.

După terminarea serviciului divin inteligența a fost reținută la ospitala masă a preotului local. Apoi în mijlocul bucuriei generale, în speranța apropiatei revederi la sinodul de toamnă, ce se va ține tot în aceasta parohie, ne-am depărtat ducând cu noi dulci suvenirii. *uva.*

Reviste.

Turcia. Corespondentul din Constantinopol al ziarului »Evening Standard« anunță, că între Turcia și Bulgaria se urmează tratativele directe și că Bulgaria a renunțat la pretenșiunile ei asupra Adrianopolului.

doasele lor spectre, turburând liniștea sufletelor noastre tinere, nu aveam decât să ne ridicăm privirile la figura lui luminoasă și liniștită, să-i ascultăm cuvintele lui de îmbărbătare, și mai ales să-l urmărim în orice moment al vieții sale, — și turburarea noastră sufletească înceta ca prin minune.

Multe ar fi de spus încă despre personalitatea excepțională a acestui preot și profesor zelos, află însă mai potrivit a reîmprospeta câteva din temeinicile pagini ce-a scris despre »Chestiunea educațiunii«, — pagini cari conțin o samă de adevăruri și observațiuni foarte momentuoase pentru ceice se ocupă de această chestiune — și trebuie să se ocupe toți părinții în genere, iar învățătorii și preoții în special — de aceea vom stăruii mai mult asupra lor.

Ioan Georgescu.

Corespondentul din Constantinopol al ziarului »Matin« află din sursă bine informată, că Turcia nu va ceda Bulgariei orașul Kirkilisse în schimbul Adrianopolului, și nu va dărâma fortificațiile dela Adrianopol. Ba dimpotrivă Turcia va întări și mai mult fortificațiile dela Adrianopol.

Turcia este dispusă a face însămnate concesii teritoriale la vechea graniță turco-bulgară și însămnate concesii economice.

Toate ziarele spun, că între Turcia și Bulgaria au început tratativele oficiale și își exprimă părerea, că în curând se va ajunge la rezultatul dorit.

Londra, 13. — Intr'o telegramă trimisă din Viena de către dr. Dillon ziarului »Daily Telegraph« se spune că în cercurile diplomatice autorizate vieneze, precumpănește convingerea, că guvernul otoman — al cărui scop este obținerea unei fruntarii puternice și păstrarea prestigiului armatei — va reveni la o politică de moderațiune, mai ales când vor fi în joc interesele naționale — interese ce împiedecă guvernul să păstreze Adrianopolul.

De altfel — spune mai departe dr. Dillon — cu tot sprijinul financiar al Franței, care, de altminteri nu va fi acordat decât în schimbul unor compensații bine simțite — Turcia nu va fi în stare să ție multă vreme sub arme 200.000 de oameni, spre a apăra o cetate, și când va fi silită — mai curând, sau mai târziu — să împrăstie grosul armatei, Bulgaria va proceda la ocuparea Adrianopolului cu forța.

Europa — încheie distinsul ziarist — ar putea obține evacuarea Adrianopolului într'o săptămână, dacă ar fi unită, fără nici o vărsare de sânge; însă până acum unitatea aceasta de vederi este o himeră.

În ce privește amenințările Rusiei, doctorul Dillon este încredințat, că Franța nu are nici o intenție să se asocieze la politica rusească. Francezii nu pot renunța la diferite concesii comerciale productive, ce s'ar face în folosul concurenților lor, cum nu vor să periclitizeze cele trei milioane de lei vârați de curând, în întreprinderi otomane.

Diverse.

Iscrierile la Universitatea din Cluj. La universitatea reg. ung. Francisc Iosif din Cluj, inscrierile pe semestrul I. al anului școlar 1913/14 se vor face din 1—12 Septembrie n. 1913. Aviz tinerilor români.

Inovațiune în gimnazii. Prin un ordin al Ministrului de Culte cu începutul anului școlar 1913/14 se introduce o inovațiune, întru cât cu începere dela 1-a Sept. nou în gimnazii se vor putea înscrie ca studenți ordinare și fetele.

Prin aceasta ordinațiune, se va reduce numărul fetelor dela școlile civile, dar în acelaș timp și fetelor li se dă posibilitatea, ca tot așa de ușor să ajungă la universitate ca și feciorii.

Serbări naționale în București. Cu terminarea demobilizării armatei române și anume ultima săptămână a lunii August, se vor da în București mari serbări naționale pentru sărbătorirea încheierii păcii și pentru mărirea teritorului românesc. Serbările vor avea loc în parcul Carol I, care va fi transformat în săptămâna serbărilor (25 August — 1 Septembrie) într'o adevărată feerie. Abia anunțate aceste serbări, din toate unghiurile României s'au primit de către comitetul organizator număroase adesiuni de participare și scrisori de felicitare. În deosebi coloniile grecești și sârbești din România și-au exprimat dorința să participe în mod oficial la serbări. Comitetul organizator a convocat pentru zilele serbărilor, 25 August până la 1 Septembrie un mare congres al tuturor ziaristilor și intelectualilor din Grecia și Serbia pentru ca să se stabilească programul ligei statelor balcanice. Din beneficiul serbărilor o sumă va forma un prim fond pentru ridicarea unui monument în capitala României.

Operele Carmen Sylvei în cinematograf. Compania de filmuri Nordisk, a rascumparat operele scrise și cari se vor mai scrie în viitor de Majestatea Sa Regina României spre a fi reproduse pe filmuri. Prima bucată, deja în iarna viitoare, va fi predată de compania Nordisk. După cum se susține M. S. Regina a permis și aceea ca să i-se scrie numele în program.

Franța și alcoolul. Consumul de alcool în Franța crește din an în an. După conspectul cel mai nou, consumul de alcool se prezintă astfel: În 1907 s'au consumat 1,289.408 hectolitre, (de cap 3.41 litre) în 1908=1.339.578 hl., (3.44 l.), în 1909=1.342.006 hl., (3.46 l.), în 1910=1.399.034 hl. (3.59 l.) în 1911=1.574.018 hl. (4.06 l.) Creșterea consumului de alcool în ultimii cinci ani corespund la 20 procente. Tot în acest interval consumul absintului a crescut cu 40 procente ridicându-se dela 160.000 hl. la 220.000 hl., așa că chiar acest soi de alcool are trecere mai mare, care pentru organismul omenesc are efectul cel mai dezastruos.

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 11—20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.

Aranjamente complete pentru hotelurile și scolare.

Serbările culturale din Orăștie se vor ținea în zilele de 14 și 15 Septembrie n. 1913 din prilejul adunării generale ale „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului Român”, cu următorul program:

I. Preziua serbărilor. Sâmbătă în 31 August (13 Septembrie). 1. Primirea comitetului central al „Asociațiunii”. 2. Seara la 8 întrunire de cunoștință la Hotel Central.

II. Ziua întâi. Duminică în 1/14 Septembrie, a) Dimineața la orele 7 $\frac{1}{2}$ liturghie în bisericile gr.-or. și gr.-cat. din loc, b) la orele 10 ședința primă a „Asociațiunii” în sala dela Hotel Central, c) la orele 12 din zi, deschiderea expoziției aranjată de Reuniunea industrială, de Reuniunea economică și de Atelierul de țesături din Orăștie, în sala dela Hotel Transilvania, d) la ora 1 banchet în sala dela Hotel Central, e) la ora 2 și jum. după amiază conduct etnografic. Conductul va pleca din curtea bisidricii române gr.-or. din loc, va percurge străzile: drumul țării, piața orașului, stada promenăzii, iar în Dealul mic (unde a sburat Vlaicu) vor fi prestațiuni cu joc, f) la orele 8 și jum. seară concert în sala Hotel Central. Bilete se capătă în „Librăria Națională” S. Bornemisa și în farmacia Vlad-Demeter.

III. Ziua a Doua. Luni în 2/15 Septembrie, a) la ora 8 a. m. în sala dela Hotel Central ședința a 2-a a „Asociațiunii”, b) la ora 1 prânz după listă în Hotel Central, c) la ora 4 d. a. în acelaș local ședința festivă a secțiilor științifice literare. Conferințele dlor Dr. Silvin Dragomir și Dr. Ioan Radu, d) seara la orele 8 petrecere cu joc în sala dela Hotel Central. Costumul național e binevăzut.

Notă. Expoziția va fi deschisă în decursul serbărilor dela 9—12 și dela 2—6 ore din zi.

În decursul serbărilor damele din localitate vor vinde flori în favorul „Asociațiunii”.

Cei ce voesc a lua parte la serbări să se însinue până la 8 Sept. n. la Dr. Romul Boca, adv. Orăștie—Szászváros, că doresc cuartirul la hotel, seau la casă privată, și că vor lua parte la banchet.

Orăștie, la 18 August 1913. Comitetul despărțământului Orăștie al „Asociațiunii”.

Apel! Subscriși în numele poporului român din Proștea mare, apelăm la sprijinul publicului românesc, ca cu contribuiri benevole să ne scape școala dinghiarele peirii.

Suntem un popor puțin, sărac într'o mare de sași; singură biserica și școala a fost și este care ne-a susținut și susține, și această școală e în primejdie a-o pierde, nefiind edificiul corespunzător. Mai avem puțin timp pentru a o putea scăpa și de aceea îndrăznim a apela pe calea aceasta și nădăjduim că se vor găsi inimi cari să se deschidă la glasul nostru.

Ar fi păcat să se piardă școala aici între strein, școala unde copiii noștri au să învețe limba și credința, ce am moștenit-o dela strămoșii noștri. — Nouă ne este peste putință din puterile proprii a satisface neavând biserica nici un venit, toate cele trebuincioase atât bisericii cât și școlii sau acoperit și se acoper prin repartițiune, iar acum singuri prin repartițiune dela puținul și săracul popor nu suntem în stare a ne împlini astă dorință. — Cu inimă tristă am scris apelul acesta, văzând neputința noastră, dar avem nădejdea în ini-

mile nobile ale fraților, cari nu numai vor ceti apelul acesta, ci își vor deschide inima și punga, trimițând din prisosul lor și nouă ceva pentru a ne putea vedea visul împlinit. — Nădăjduim și la frații noștri preoți, cari vor deschide în comunele lor colecte benevole și nădăjduim și la credincioșii noștri cari vor asculta glasul părintelui Lor, contribuind cu filerul văduvei spre ajutorul nostru. Dumnezeu să răsplătească însutit darurile ce se vor face din prilejul acesta pe altarul școlii noastre. — Toate darurile marinimoase ne rugăm a se trimite la adresa oficiului parohial gr.-cat. în Nagyke-mező p. Medgyes. Proștea-mare la 24 Aug. 1913 Ioan Todoran, preot. Dumitru Campu.

Pelerinaj la Roma. Societatea poporală catolică comunică programul referitor la pelerinajul său la Roma.

Plecarea va fi din Budapesta la 29 Septembrie, drumul: Veneția, Roma și Padua pe lângă prețurile de călătorie de mai jos:

Clasa I.	240 Cor.
„ II.	180 „
„ III a.	115 „
„ III b.	80 „

Cei-ce voiesc să participe la pelerinaj sunt datorii a-se însinua cât mai iute, deoarece cu 14 zile înainte de plecare nu se mai primesc anunțări. La anunțare vor trimite 20 cor. cari sa vor socoti în spesele călătoriei iar restul va trebui a se trimite cu 8 zile înainte de plecare. Programul călătoriei în schimbul unei cărți postale se poate primi gratis din cancelaria societății populare catolice. (Budapesta, Ferenczek-tere 7.)

Recolta în Austria. Din Viena să anunță, că recolta anului c. în Austria va fi de mijloc bună, ba în unele locuri chiar bună. Cu deosebire în Boemia recolta va fi bună, pe când în Galiția ceva mai slabă. Recoltă bună de vin să așteaptă în Tirol partea de meazăzi; asemenea prospecte bune se așteaptă și în Hertegovina.

Egumen asasinat. Din Lemberg să anunță, că în una din nopțile trecute trei făcători de rele necunoscuți au pătruns prin fereașta deschisă în chilia egumenului bazilitan Ignatie Kosac și l-au asasinat.

Cadavrul egumenului în vrăstă de 64 ani greu rănit dimineața a fost aflat întrun lac de sânge. Se susține, că omorul a fost săvârșit cu scop de jefuire fără să se știe până acum obiectele furate din mănăstire.

Expoziție regnicolară de struguri. În interesul proprietarilor de vii unguri din 11—19 Octombrie a. c. se va aranja o expoziție regnicolară de struguri în Budapesta. Astfel de expoziție nici de 10 ani nu s'a ținut. Expoziția va fi împreună cu vânzări de struguri. Afară de struguri membrii societății regnicolare a proprietarilor de vii unguri pot expune fructe și vinațe fără de nici o taxă.

Dare de seamă. La 27 Iulie n. s'a ținut în Reteag petrecerea de vară obișnuită în favorul sf. bisericii, care a fost cercetată de oaspeți numeroși și aleși, deși în urma esundărilor, drumurile au fost aproape impracticabile.

Am avut oaspeți din depărtări considerabile și petrecerea a decurs cu însuflețire, având caracterul ei adevărat românesc.

Timbrul românesc i-l'a imprimat petrecerii nunumai conversația, ci și jocurile și costumul românesc, care în rândul acesta a fost foarte bine reprezentat.

Relevez, că costumul național l-au reprezentat următoarele doamne și domnișoare: Dna preoteasă Pop (Suarăș), surorile Emilia și Mărioara Bușița (Mihăesci), Veronica Cupșa (Mograja), Mititean (Coci), Dan (Sântu) Surorile Aurelia și Rozalia Papiu (din Szászjfalú—Uifaláu), Laurentia Simon (Șiomfaláu), Istrate (Copru) și Cupșa (Nicola).

Cu aceasta ocaziune s'au făcut următoarele oferte benevole și suprasolviri dela următorii preestimați domni: Alexiu Bogdan oficial reg. în retrag. și proprietar în Cusdioara 4 cor. Dna preoteasă Bușița Mihăesci 3-20 c. Preotul Bălan Brasfaláu 60 fil. Dna preoteasă Mititean, Coci 1-80 c. Dna preoteasă Pop, Groși 2 c. Dna preoteasă Păltinean, Hășmaș 1-60 c. Dna preoteasă Cupșa, Magoaja 80 fil. Ioan Lemeni preot Șarioara 20 fil. Venitul brutto a fost cor. 143-80 Spesele 89-70. Venitul curat a fost cor. 54-10 Exprimăm pe aceasta cale mulțămită tuturor participanților la petrecere și tuturor acelorora, cari prin oferte benevole și prin suprasolviri, ni-au ajutat a realiza profitul curat de 54 cor. 10 fil. în favorul fondului de zidire a unei noi biserici în parohia Reteag, dar mai ales pentru concursul dat la buna reușită a petrecerii, care este o manifestație a vieții noastre naționale-sociale. Reteag la 19 August 1913. Ioan Sonea, adm. protop. presid. comit. aranjator. Petru Anca, not. peuz. cassar.

Holera. Atât în partea sudică a Monarhiei noastre cât și în România se ivesc cazuri noi de holeră. În România nu mai puțin de 9 județe sunt contaminate. După comunicatul dat de direcțiunea generală a serviciului sanitar pe ziua de 12 Aug. v. numărul morților de holeră a fost: 20, iar bolnavi în toată țara sunt: 188. Monarhia noastră îngrozită de holera ce bătue în România cu toate că și în Ungaria s'au adevărit destule cazuri mortali de holeră — prin legația României din Viena a comunicat Direcțiunii generale a serviciului sanitar român următoarea notă trimisă de ministerul de interne unguresc:

„Ministerul de regal ungar de interne are onoarea a comunica respectuos că pentru a împedeca primejdia holerei ce amenință din partea României a ordonat pe lângă restricțiunea transitului de mărfuri ordonată pe baza convențiunii internaționale făcută la Paris în 1903, în înțelegere cu guvernul imperial regal și o restricțiune și supraveghere sanitară anumită a transitului de persoane, dispunând următoarele:

Drumurile din România în Ungaria cu excepția punctelor de intrare Orșova, Ghimeș, Vărcioroca și Predeal, au fost închise cu totul pentru trasitul de persoane. În cele 4 gări menționate călătorii sosiți din România sunt supuși unei cercetări medicale și li-se permite a-și continua călătoria numai în cazul când nu se constată la ei simptome bănuite a fi de holeră. Dela gara de intrare se transmite în tot cazul autorităților austriace competente, pentru ținta călătoriei, o înștiințare asupra sosirii acelor călători cărora li-s'a permis continuarea călătoriei.

Pe Dunăre intrarea în Ungaria a fost oprită cu desăvârșire. S'a ordonat ca vasele destinate pentru transportul de persoane să nu acosteze porturile și malul românesc.

Totdeauna autoritățile competente au primit ordin să oprească debarcarea călătorilor ce sosesc de pe malul românesc.

Cunună neperitoare. D-l Petru Moga frazelar în Blaj, întru amintirea mamei sale Maria Moga din Șebeș a dăruit 10 cor. la „fondul orfanilor și văduvelor de meseriași” administrat de „societatea meseriașilor din Blaj”.

Cărți primite la redacție. Ioan Georgescu: *Emiliu Viciu*, studiu comemorativ, Sibiu 1913, 20 pp. din care reproducem partea introductivă la foită.

Victor Cathrein S. I. *Concepția catolică despre lume*. Cartea a treia trad. de Bonislaus F. Th. Falewski. Craiova 1913, 280 pg. preț 3 lei.

Necrolog. † *Vasile Bezeriția* rigorozant în drept și absolvent de academia comercială superioară din Viena după lungi și grele suferințe suportate cu rară paciință creștinească, provăzută fiind cu ss. sacramente și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului abia în al 23-lea an al etății sale în 25 August a. c. la 3¼ d. am. Arpașteu la 25 August 1913. Bartolomeu Bezeriția inv. penz. și mare proprietar și soția, Ana n. Oltean ca părinți. Maria, Rozalia m. Nagy și Macedon ca frați. Ioan Nagy preot greco-cat ca cumnat.

Odihnească în pace!

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale orașului Pompei.

— Roman. —

În românește de: AUREL B. GAJIA.

(Continuare). (1)

— Aceasta e fetița mea din Thessalia, zise Glaucus, însoțitorului său. De când m'am reîntors în Pompei n'am mai văzut-o.

Străbătând prin mulțime, ajunse la fetiță și o agrăi: Acest buchet de violele îl iau eu, Nydia. Cântul tău azi vrăjește mai mult ca ori când. — Zicând aceste aruncă în corfă, un pumn de bani mărunți.

Fata se învioră.

— Glaucus! Ai sosit din calea ta îndelungată?

— Da copila mea, — zise atenianul. Abia sunt câteva zile de când am sosit. Grădina mea te așteaptă, să o îngrijești. Cercetează-mă cât mai îngrabă.

Nydia surise și începu de nou un cântec, cu care distrăgea publicul.

— Cine-i copila asta? — întreabă Clodius.

E o sermană sclavă, care cântă din inimă, — răspuse Glaucus — și e din patria zeilor, de lângă muntele Olimp... din Tesalia.

După convorbirea aceasta scurtă, ambi se depărta, voind să-și continue calea mai departe, când Clodius deodată salută o damă voalată, ce trecu pe lângă ei în societatea alor două sclave.

— Te salut nobilă Iulia! — o agrăi el.

Fica lui Diomed își dădu puțin voa-

lul într-o parte și doi ochi negri, pătrunzători îl priviră drept în față.

— Uite, uite la Glaucus! Te-ai și reîntors din calea ta?

— Vrea să fie de față la ziua întrecerilor — răspuse Clodius. Atunci cei din Pompei iarăș se vor convinge, că în privința intelectuală și a înțelepciunii întrec pe atenieni. Iulia își mușcă buzele de mânie și aruncă o privire pătrunzătoare lui Glaucus.

— Să scuzi pe vorbitorul cutezător — îl întrerupse atenianul.

Iulia se reculese și continuă liniștită:

— Sper, că nu peste mult te voi saluta în locuința de vară a părintelui meu.

Își tocmi iarăș voalul pe față și plecă mai departe în societatea sclavelor sale.

— Era mai bine, dacă tăceai — își muștră Glaucus pretinul, care zimbi desprețitor la vorbele lui. Nu e lucru cuminte ca omul să-și câștige dușmani pentru orice lucru de nimic.

— Înțeleptul se sperie de o femeie? — îngână Clodius. Iartă-mă, dar mă distrag mult când pot să năcăjesc pe acești Diomezi.

Cei doi prietini merseră mai departe, și ajunseră la capetul uliții de unde li-se deschise o frumoasă priveliște spre mare.

— E prea de timpuriu pentru scaldă — zise Glaucus, când însoțitorul lui se opri în fața porții mari a unui edificiu pompos.

— Să nu ne mestecăm încă în mulțimea orașenilor, să așteptăm mai bine, până ce soarele își va uni razele sale de aur cu spumele fumegânde ale mării.

— Bucuros — răspuse prietinel, și ambii se apropiară de marea pe care circulau des năi de comerț, alături cu năi de excursiuni. Din depărtare se puteau zări și năile de război, cari steteau sub porunca lui Plinius.

Glaucus părăsi țărnul împopulat al mării și merse în altă parte, unde lumea nu era așa înghesuită. Ajunși aici cei doi prietini se așează pe o stâncă inspirând aerul curat și parfumat pe care boarea de seara îl aducea din depărtare. Natura îi dezmerda cu frumsetile ei multe. Clodius se apăra cu palmele de arșița soarelui, apoi începu să-și numere câștigul de peste săptămână. El privia la soare ca la apărătorul națiunii sale. Privea departe în nemărginit și parcă invidia ori ce vânt cât de mic, ce sbură către țermii Eladei.

— Ce te năcăjești — zise Clodius după o tăcere îndelungată.

Prietinul său zimbi îndurerat.

— Mi-a venit în minte ultima mea călătorie — zise pe urmă — și mi s'au reîmăit în suflet ultimele amintiri al cunoștinței ce am făcut, pe care n'am să o uit niciodată.

— M'ai făcut curios — zise Clodius. Sper că-mi vei spune și mie.

— Pentru ce nu? Doar spui că-mi ești prietin. Ascultă dar! Înainte cu câteva luni petreceam în Neapol. Ocazional, am intrat în biserica Minervei, să rostesc o scurtă rugăciune. În biserică nu era nimeni; părea a fi părăsită cu totul. Cufundat în meditații, începusem să mă rog cu

glas înalt. Deodată mă întorc și la spatele meu observ o fetiță, ce sta în genunchi. În decursul rugăciunii și-a dat la o parte vălul și ochii începură a-i lăcrima. Am observat numai decăt, că am de a face cu o ateniană. Am întrebat-o cu glas blând: „Fetiță frumoasă, ești ateniană?” A palizit și și-a acoperit de jumătate față cu vălul. „Străbunii mei — zise ea — își dorm somnul lin lângă țărmiile apei Ilyssus; orașul meu natal e Neapolul, dar sufletul și inima mea sunt de origine ateniană.” „Atunci să ne rugăm împreună” — mă adresai cătră ea. Și când apăru preotul, am ingenunchiat împreună zicând și rugăciunile îndatinate. Departe de patria noastră, ce și-a pierdut deja din gloria ei străbună, am ingenunchiat amândoi, ca streini în templul zeilor noștri; și de atunci începusem a simți o deosebită simpatie pentru ea. Fără nici o vorbă părăsirăm templul și tocmai voiam să-i știu locuința, să o întreb dacă pot să o cercetez, când pe trepti mă întâlnesc cu un tinăr, care sâamna mult cu fata. Tinărul o luă de mână și o conduse. Fata se întoarse, zicându-mi: Dumnezeu cu tine. Mulțimea ne-a despărțit; n'am mai văzut-o. Ajuns acasă am aflat epistole, cari mă chemau repede la Athena. Rudele îmi amenințau moștenirea cu proces. După ce mi-am aranjat afacerile, m'am reîntors în Neapol; am căutat-o prin întreg orașul, dar nu i-am dat de urmă. Am plănuit să mai rămân, dar totuși m'a reîntors în Pompei, ca să mi continuu studiile de filozofie și să uit scena, ce mi-a săgetat atât de mult inima.

Clodius tocmai se pregătea să-mi dea răspuns, când auziră îndărătul lor, niște pași. Cei doi prietini se întoarseră. Se apropia un bărbat bine făcut. Putea să aibă cam patruzeci de ani. Fața-i brunetă ca de bronz îi trada originea orientală; după trăsurile feții se părea a fi grec. Privea liniștit cu ochii lui mari, negri. Avea înfățișarea uai înalt dignitar de stat

Cei doi prietini îl salutară și se feriau de el ca de necurat. Era egipteanul Arbaces, despre care se credea, că cu ochii lui vrăjește o lume întreagă. Așa ceva pe acel timp era mare pericol.

Egipteanul se apropie de ei și zise:

— Trebuie, că acest spectacol al naturii, ce atrage atât de mult pe Clodius și Glaucus, e cu mult mai frumos ca al orașului Pompei.

— Imi place distracția — răspuse grecul.

— Ai dreptate — aprobă egipteanul — gustă deci plăcerea momentului, până ce îți zimbește; rozele tinereții dispar repede, bătrânul nu se alege decăt cu aducerile aminte. Amândoi suntem născuți în streini; suntem departe de locurile unde se odihnesc străbunii noștri.

Ochii atenianului se umplură de lacrimi.

— O, Arbaces, nu aminti de străbuni! Las' să uităm, că în lume au existat neamuri mai libere și mai independente ca romanii.

— Inima te tradează — răspuse egipteanul — și strângându-și bine mantaua plecă încet mai departe.

Cei doi prietini priviră lung după

el. Glaucus începu să vorbească, numai când îl piérdură deja din ochi.

— E un om de tot ciudat!

— De caracterul lui nu discut — zise Clodius, — dar mă interesează mai mult averea lui. Ar fi bine să-l introducem în jocul de cubi. Ți-o spun pe norocul meu!

— Ferice de tine Clodius — zimbă tinerul grec, — tu ai schimba oamenii după vederile tale, dar uite, întârziem și nu ne rămâne timp pentru scaldă. Soarele apune deja. Să ne grăbim spre casă, ca nu cumva oaspeții să sosească mai iute în tricliniu decât stăpânul.

Se coborîră de pe stâncă și peste câteva minute se amestecară în mulțime.

Erau mulți, cari invidiau pe egipteanul favorizat de noroc, din motivul, că avea de toate ce-i trebuia unui pământean. Era frumos, sănătos, avut, talentat, se știa însuflețit pentru tot ce e frumos și științific, mai ales pentru poezie. Deja ca tinăr a moștenit o avere însemnată. A călătorit prin toată lumea, iar zilele de vară le petrecea în Pompei. Insași locuința lui trada pompă, din care cauză îl cercetau mulți streini și prietini.

În seara aceasta se adunară în tricliniu numai prietini. Odaia de primire era de o splendoare de nedescris. Oaspeții se așezară în antișambră, unde sclavii îi serviau cu fel și fel de mâncări gustoase. Smochine proaspete, sardele și un vin vechiu în cupe aurite, împodobeau masa, la care se așezară cinci oaspeți.

Pe urmă se ridică stăpânul casei și zise:

— Bacchus fii milostiv față de noi! Apoi se închină înaintea statuei zeului, ce stetea în mijlocul mesii, în vreme ce zeii de casă Lares, steteau într'un colț al casei. Oaspeții rostiră aceiași rugă.

— Mă jur, că acesta-i cel mai bun vin pe care l'am beut în Pompei — zise tinărul Salustius.

— Și cât e de răcoritor — adause edilul Pausa. De mult n'am mai beut așa vin bun.

— Spune mai bine, când se începe cel mai apropiat joc de întrecere — zise Clodius.

— În treisprezece August, răspuse edilul. Pentru ocaziunea aceasta avem un leu foarte plăcut și tinăr.

— Și pe cine îl va sfășia? — întrebă Clodius. Înțeleg că nu există om păcătos în întreg orașul și așa, iubite Pausa, nu ne rămâne altceva decât să-i aruncăm fiarei sălbătice un om nevinovat.

— Destul de mizerabilă lege e aceasta, că trebuie să pierdem pe un sclav nevinovat — răspuse edilul, suspinând.

— În vremile bune de demult, pe timpul republicii, aceasta nu era în us — adause Salustius, golindu-și peacalul.

— E adevărat, — zise Clodius — ar fi mai bine să ne interesăm mai mult de dorințele poporului. Și legea aceasta să o ștergem cu totul.

(Va urma)

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

27. Ajutor puternic.

Norma de luptă a D-lui Hristos zice: „Priveghiați și vă rugați“. Să luăm acum partea a doua a acestei reguli la desbatere mai amănunțită.

D-l Hristos zice: „Rugați-vă“ și învățătorul bun, care repeteste lucrurile mai însemnate de zeci și sute de ori ca învățăceii cu atât mai bine să știe, astfel și mântuitorul nostru, a pus în rugăciunea noastră de toate zilele cererea: „și nu ne duce pe noi în ispită“, ca să nu ne uităm nici când despre însemnătatea și lipsa ce o avem de grija și ajutorul Dumnezeiesc.

Dumnezeu nu ispitește pe nime, nu seduce pe nimeni la păcat, ci permite numai ca să fim ispitiți de lume și de spiritul rău. În loc de cuvintele: „și nu ne duce pe noi în ispită“ am putea să zicem și așa: „Nu lăsa Doamne să fim ispitiți de trup, de lume, de satana, ori, dacă prin ispită ne cerci; ne pui la probă virtutea, nu lăsa să cădem în ea“.

Ai obiceiul iubite cetitorule să te rogi zilnic, să ceri ajutorul lui D-zău? Dacă nu ești pretinul rugăciunii, dacă numai atâta știi despre tine, că nu te rogi, mi destul cât știi, ori cine și orice ai fi, știi că te osândești. Cel ce nu se roagă, se osândește. Aceasta e un adevăr foarte aspru, dar prea ușor de dovedit.

Poate omul trăi fără aier, fără respirare? Evident că nu poate. Ceeace e aierul, pentru trup, aceea e pentru suflet rugăciunea, condiție de vieță.

Dumnezeu la început i-a dat omului ca ocupațiune rugăciunea: omul trebuia să se înalțe la Dumnezeu prin contemplarea universului minunat. Numai după căderea în păcat a ajuns în ordul moral al lumii suferința, al doilea impuls de activitate.

Între Dumnezeu și om, fără rugăciune nu este legătură, rugăciunea e canalul acela, prin care se revărsă asupra omului vieța dela Dumnezeu.

Ce însemnă a te ruga? A te ruga însemnă ați ridica la Dumnezeu mintea și inima. A te ruga însemnă ați întoarce sufletul la Dumnezeu. Floarea ascunsă în pivniță, ascunsă fiind de razele soarelui, nu poate înflori, nu poate produce fructe, omul care nu se întoarce către Dumnezeu prin rugăciune, nu poate trăi o vieță religioasă.

Celce nu vrea să știe de Dumnezeu, nu se ocupă de domnul său suprem, acela nu se poate mântui; dacă s'ar mântui și un astfel de om, atunci numai cu forța l-ar putea face Dumnezeu cetățean al raiului, dar aceasta nu s'ar uni cu demnitatea lui Dumnezeu. Omul care nu se roagă, nu trăiește pentru Dumnezeu.

E adevăr fundamental de credință, că fără grația divină nu se poate mântui. Nu

e delipsă grația numai ca să ne mântuim mai ușor, ci pentruca peste tot să ne putem mântui. Precum nu este căldură fără izvor de căldură, întocmai astfel nu este nici mântuire fără grație. Mântuirea este un lucru supranatural, la care nu putem ajunge decât prin mijloc dumnezeesc, prin grație divină.

Dumnezeu însă nu dă darul său, decât celorce îl cer. Cuvintele lui Dumnezeu ne spun, că trebuie să cerem și vom primi din darul său nemărginit.

Cum putem să cerem darul lui Dumnezeu? Prin rugăciune. Precum e de lipsă darul lui Dumnezeu spre mântuire, astfel e de lipsă și rugăciunea, prin care căpătăm grația. Ori pe scurt: fără rugăciune nu te poți mântui.

Oamenii emancipați de regulă zic: rugăciunea e bună pentru copii și femei. Celce vorbește astfel dovedește, că nu are nici idee despre demnitatea omului.

E înălțător și te pătrunde un copil, care se roagă. Mai sublim e bătrânul confundat în rugăciune, dar cel mai sublim e bărbatul în floarea vârstei care se roagă cu umilință și căldură. Oamenii țin foarte la cunoștințele și prietiniile ce le au cu oamenii înșămnați și avuți; cred adecă, că prin aceste cunoștințe și ei se ridică. Prin rugăciune omul intră în legătură cu atotputernicul Dumnezeu, rugăciunea încunjură pe om cu nimbul gloriei, îl face un adevărat Dumnezeu mic, față de lumea animalică.

Prin rugăciune omul îndeplinește o lucrare, la care singur e capabil. Mineralele, plantele, animalele încă vorbesc despre Dumnezeu, omul singur vorbește cu Dumnezeu.

Potrivit exprimă poetul german Arndt:

Wer ist der rechte Mann?
Der beten kann.

De când cu descoperirea tiparului și omul mai sărac poate ajunge la genii, trebuie adecă să le citească numai operile și prin aceste prietiniile spirituale însuș se nobilitează, se înalță. Nu avem însă lipsă nici de cărți, ca să ne apropiem de Cel mai mare, de Cel mai Sfânt, de Dumnezeu. Putem veni în atingere cu Dumnezeu chiar și fără telefon, prin rugăciune și această atingere, apropiere sufletească, e un mijloc puternic de nobilitare sufletească. Dacă orice muncă cinstită ne nobilitează, cu cât mai mult ne va nobilita rugăciunea?

Din motivul acesta, nu pot înțelege de loc, cum se poate să vorbească un om cuminte cu dispreț despre rugăciune.

Un proverb din evul mediu zice: Qui nescit orare, pergat ad mare, cine nu știe să se roage poftescă a călători pe marea furtunoasă și desigur va învăța aceasta măiestrie. În momentele, când omul stă fără nici o putere în fața puterilor naturii răsvrătite, atunci își cunoaște neputința în chip palpabil și vrând-nevrând se cugetă la Dumnezeu.

Despre poporul japonez, în ce privește lucrurile religioase, nu se aud lucrurile cele mai bune. Fortările aproape fără păreche ce le-au făcut Japonezii pe terenul culturii materiale, în câteva decenii, a îmbetat așa zicând pe porul Japonez, și în încrederea oarbă a crezut, că nu are lipsă de religie, de Dumnezeu. Când însă a erupt războiul ruso-japonez, dintr'odată zei Japonezi au ajuns la mare vază, poporul întreg se ruga

după ajutorul celor de sus. Chiar și cel mai necredincios încă își îndreaptă gândul la Dumnezeu, când e în primejdie mare. Chiar de loc nu e paradă, când regimentele înainte de-a intra în foc, ingenunche la rugăciune.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„In Constantinopol“ este titlul unei prea frumoase scrieri ieșită din peana d-lui Emil Tișca, ce a apărut în zilele acestea în editura institutului tipografic Alexandru Anca Gherla-Szamosujvár. Cartea are numeroase ilustrații din Constantinopol și provincie. Prețul unui ex. 2 cor.

Se află de vânzare la editor și la toate librăriile românești.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

In prăvălia lui Sinberger Salamon din BLAJ

În urma aglomerării prea mari să vând cu prețuri foarte scăzute tot felul de articlii de modă pentru *domni și dame* precum și sticlărie și *porțelenărie*.
(49) 1—3

Onorate doamnă!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri estime oricare sistem de motoare de benzină, ori de oțiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte rezizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumparate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jido-

vilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu fmi plătiți o taxă după invoială

Cu stimă:

L. Olariu
Budapest.

(34) 18—25

II. Margit Körut 11 1/2 2.
In Buda lângă podul Marghithid.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1.50 fl.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

==== recomandă ====

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,458,689.48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241.—
	vieată	11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(19) 66—7

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
==== clopote a lui ====

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric

43) 11—52

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețurantari ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.